

כחר חפארת יסוד מלכות דגוף וכרית כחר חשבין (נוהר ח"ג ומ"ב).

ובאברהם כתיב (בראשית ט"ו, ר') והאמין בה' ויחשבה לו צדקה ופירש רש"י שזה שהאמין חשבה ה' יחברך לו לצדקה וכתרגום אונקלוס וחשבה ליה לזכו. והרמב"ן ז"ל הקשה מה זה זכות לנביא שהאמין במה ששמע מפורש מה' יחברך. אך יחכן על פי מה שאמרו (מילה ט"ו). משולה ככוכבים וכו' כשהן עולין צולין עד לכוכבים וה' יחברך אמר אז לאברהם אבינו ע"ה וספור הכוכבים וגו' כה יהיה זרעך. והיינו שיהיו אנשים גדולים במעלה ככוכבי השמים וזה ידע אברהם אבינו ע"ה שבעולם הזה יש בחירה ואין יחכן הכטחה זו והלא הבחירה ביד האדם וכבר ידוע מה שכתב הרמב"ם ז"ל בזה (הלכות חטובה פרק ה' הלכה ה') ומה שהשיג הראב"ד ז"ל וכדברי הרמב"ם מפורש בזהר חדש ובהארי"י ז"ל שיש מקום שאין בחירה והיינו כמדת עתיקא קדישא למעלה מתפיסת אדם ושכלנו והוא נעלם מכל רעיון. ועל זה נאמר והאמין בה' שיוכל להיות ידיעה שיהיו ככוכבי השמים אף על פי שיש בחירה והוא נקרא מהימנותא שלימתא דחליא בהני תלת כנ"ל. ועל זה נאמר ויחשבה לו צדקה שאמונה זו חשבה לו לצדקה וכן נדרש (שמות רבה כ"ג, ה') חשורי מראש אמנה בשביל אמונה שהאמין אברהם להקב"ה וכו' ישראל לומר שירה וכו'. ונקרא זאת ראש אמנה היינו מהימנותא דלעילא כאמור.

וכן גם בישראל כתיב (שמות י"ד, ל"א) ויאמינו בה' ואיתא (שמות רבה כ"ב, ג') בזכות האמונה שרתה עליהם שכניה ואמרו שירה והיינו שהאמינו שאף שהיו אז בכלל הקטרוג הללו עובדי עבודה זרה והללו וכו' מכל מקום היה יכולת ביד הקב"ה להעלותם למדריגה שראתה שפחה על היס מה שלא ראו נביאים מה שלא ראה יחזקאל כמ"ש

ואמר לו ראויים הם ומניין וכו' על פי ה' ואחר כך לסוף ארבעים יום נהפכו וכו'. וצריך להבין שאנשים גדולים כאלו שהיו צדיקים בפני ישראל ובפני משה והקב"ה אמר שהם ראויים איך יוציאו דיבה ויאמרו שקר. ובוה"ק (ח"ג ק"ח). אמרו אי ייעלון ישראל לארעא נחעבר אנן מלהוי רישין וימני משה רישין אחרנין וכו' אבל בארעא לא מכי וכו'. וצריך להבין מנא ידעי שבארץ ישראל לא יהיו ראשים. גם איך יחכן שאנשים צדיקים כמותם ישקרו מפני נגיעה כזו שבארץ ישראל לא יהיו ראשים.

אך הענין שהננו רואים שאחר ארבעים שנה שהיו במדבר שאכלו מן ושחיו מי באר כדי שילכו דברי תורה בחוץ מעיהם כמו שאמרו במדרש (נחומא בשלח א') וכן הוא בזה"ק (ח"ב ט"ב). וכדין מתברך במעו וכו' ואסתכי בחכמה עילאה ועל דא אקרין דור דעה וכו'. ועם כל זה כתיב (וכרם ט', ה') לא כצדקתך וביושר לבבך אחה בא לרשת את ארצם כי ברשעת הגוים וגו' ולמען הקים את הדבר וגו' והנה המרגלים שידעו שהם ראשי בני ישראל וכשכאו לארץ ישראל והרגישו שבצדקתם אינם כדאי לרשת את הגוים ומה דנו קל וחומר לשאר ישראל שכודאי אינם כדאי. ורשעת הגוים גם כן עדיין לא שלם עון האמורי שלא נחמלא סאתם עדיין לכן לפי סבתם זו אמרו שאי אפשר לכונו לארץ מיד. אבל זה היה התסרון שהיה חסר להם האמונה בשלימות. ועל זה נאמר (שם ל"ב, כ') בנים לא אמון בס' וכתיב וינסו אותי זה עשר פעמים וזה היה נסיון עשירי ומספר עשר הם כנגד עשר מדות הקדושות והנסיון זה היה כנגד מדת כתר עליון דאיתו כתר מלכות מגיד מראשית אחיית והוא בחינת מהימנותא שלימתא כמ"ש בזה"ק (ח"ב פ"ח). דהא חליא מהימנותא דלעילא בעתיקא קדישא וכויעיר אנפין ובחלקא דתפתוין והוא כל קו האמצעי

פרשת שלח

[א] שלח לך אנשים וגו' ראשי בני ישראל המה בני ישראל המה. ובמדרש רבה (פרשה זו ט"ו, ה') בני אדם גדולים היו אלא שעשו עצמן כסילים עליהם אמר משה כי דור תהפוכות

המה בנים לא אמון בס' וכתיב וינסו אותי זה עשר פעמים וזה היה נסיון עשירי ומספר עשר הם כנגד עשר מדות הקדושות והנסיון זה היה כנגד מדת כתר עליון דאיתו כתר מלכות מגיד מראשית אחיית והוא בחינת מהימנותא שלימתא כמ"ש בזה"ק (ח"ב פ"ח). דהא חליא מהימנותא דלעילא בעתיקא קדישא וכויעיר אנפין ובחלקא דתפתוין והוא כל קו האמצעי